

gaarden, kunde det maaske endda nok gaa. Naar der blev optaget en lønnende Opdragerstke, en ældre Kvinde, der var kaffendt for at have Hjerte for at opdrage Børn, og som uheldigvis tog sig af dem, kunde man maaske endda være tilfreds dermed. Vi vide, at Barnehjertet er blødt som Vox, men naar det behandles ilde, kan det blive haardt som Sten; det kan blive forhærdet, og er dette først slet, saa siger jeg, at Børnet er kommet ned i et Morads, hvoraf det næsten ikke kan komme op igjen. Jeg vil derfor lægge saavel det høje Thing som den ærede Minister og det eventuelle Udvalg meget paa Sinde, at tage de Tanker, jeg her har fremsat, i Betragtning og se, om der ikke paa en eller anden Maade kunde gøres Noget i den Retning. — Der var maaske endnu andre Smaaating, jeg kunde ønske at omtale, men da Sagen er bleven saa vidtløftig udviklet, og da en stor Del af det, jeg tænkte paa, allerede er berørt, skal jeg hermed slutte.

Th. Nielsen: De ærede Nøgtsagsmænd for Kjøbenhavns 6te Valgfreds (Hindenburg) og for Odense Amts 1ste Valgfreds (Det. Hansen) have ikke kunnet forstaa, at der kunde være Tale om, at de Værdige og Uværdige kunde efterhaanden komme til at stille sig selv ad, ja de have endogsaa tilføjet, at dersom man vilde spørge de Vedkommende, om de vare Værdige eller Uværdige, saa vilde de selvfølgelig Allesammen svare, at de vare Værdige. Der var kun ganske Enkelte, sagde de nævnte Medlemmer, som man ikke vilde spørge, nemlig de, der vare straffede. Nei, slet saa overfladisk har jeg ikke tænkt, at der skulde gaas til Værks; det har ikke været min Mening, naar jeg har talt om, at de Værdige og Uværdige skulde komme til at stille sig selv ad. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgfreds kunde derimod meget godt forstaa, at Kommunalbestyrelserne i det Hele vare i Stand til at stille de Værdige og Uværdige fra hinanden. Jeg skal nu søge lidt nøiere at forklare den Tanke, jeg udtalte forleden Dag, da jeg maa antage, at jeg ikke har været i Stand til at fremsætte den tydelig nok, siden den har kunnet give Anledning til saadanne Misforstaaelser. Jeg har nu ikke sagt, at de kommunale Raad overhovedet slet ikke vare i Stand til at kunne skjelne mellem Værdige og Uværdige; nei, det var kun lige over for det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgfreds (N. Jensen), at jeg sagde, at den Afskillelse, han tænkte paa, troede jeg ikke, at de kommunale Raad vilde være i Stand til at kunne gjøre, og den Afskillelse,

han tænkte paa, var den, at naar f. Ex. de Trængende kæmpede og streb, naar det var Folk, som gjerne vilde arbejde, men som ikke, enten paa Grund af Sygdom eller andre Omstændigheder, kunde, saa skulde det kommunale Raad være i Stand til at yde Hjælp og til at bestemme, om den Trængende hørte til Uværdige eller Værdige; i sidste Tilfælde skulde Hjælpen ikke betragtes som almindelig Fattighjælp. Dette var nok det ærede Medlems Tankengang, og da var det, jeg sagde, at i det Tilfælde mente jeg, at det kommunale Raad ikke altid var i Stand til at træffe Skjeldet. Jeg er i saa Tilfælde enig med det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgfreds (Singerlev) og skal oplyse det ved et Exempel, som er grebet ud af Livet. En Familiefader, en Snekker, som har en meget talrig Familie, arbejder i sin Profession til enhver Tid, og naar han er hjemme — han har en Jordlod, der til Dels er uopdyrket — saa arbejder han paa denne, ja, jeg kan sige ikke alene i Mørkningen, men endogsaa en Del af Natten; Manden er sædelig, der er ikke Noget at udsætte paa ham i saa Henseende. Ikke desto mindre er det umuligt for ham at komme ud af det. Naboerne og hans Nærmeste hjælpe ham i længere Tid; men de blive træde deraf, thi det synes ikke at forslaa Noget. Endelig henvender han sig til Sogneraadet; hans Krav ere langt fra smaa, de ere endogsaa meget store, og de blive større og større. Skal en saadan Mand regnes til de Værdige eller til de Uværdige? Man skulde synes til de Første. Af den Slags gives der Mange. Jeg tror, at Sogneraadet vilde blive meget ilde tilmode, om det skulde træffe en Afskillelse her, og at det meget ofte vilde gribe feil. Jeg skal end yderligere vedrørende netop det samme Exempel, jeg her har nævnt, sige, at samme Sogn en skøn Dag kom i Tanke om, at Fattigbyrden dog blev altfor stor, og derfor sagde: Vi maa have en Fattiggaard. Denne Mand, som jeg nævnte, faar nu Valget mellem at fortsætte sin Kamp eller ogsaa komme paa Fattiggaarden. Men efter at Fattiggaarden er bygget, kommer Manden sig, efterhaanden kan han ganske undvære Understøttelsen og faar endog efterhaanden sin Jordlod opdreven, uden at der tilsyneladende, ja, jeg kan gjerne sige det rent ud, slet ikke er foregaaet nogen Forandring i det Ydre. Manden var ganske vist vred, den Gang de vilde bygge Fattiggaarden, men jeg tror nu, at han velsigner den Dag, da den blev bygget; thi den har ligesom været en medvirkende Aarsag til, at han er kommen til at tage fat paa en anden Maade. Vilde man nu, efter dette Ex-